

EN RAPPORT FRÅN ENHETEN FÖR INTERNATIONELLA FRÅGOR

Facklig solidaritet med Ukraina

Mats Erikson

© Landsorganisationen i Sverige 2022

Omslagsfoto: TT Nyhetsbyrån

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2022

ISBN 978-91-566-3545-8

LO 22.05 500

Innehåll

Förord	5
1. Inledning	7
2. Fackföreningsrörelsen i Ukraina	9
3. Mångårig solidaritet	11
4. Efter invasionen: Slava Ukraini!	13
5. Fackklubb skänkte hela klubbkassan	17
6. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något!	19

Förord

JUST NU, NÄR DU LÄSER DETTA, packar medlemmarna i en fackklubb någonstans i Sverige ner mat, mediciner och andra förnödenheter som ska fraktas till fackliga kamrater i Ukraina. Någon annanstans samlas medlemmar till en manifestation där de uttrycker sin avsky inför Rysslands angreppskrig. Och någonstans klickar en LO-förbundsmedlem just nu på sin mobil och swishar en slant till Palmecentret eller någon av våra fackliga solidaritetsfonder.

Det är facklig solidaritet. Och den är lika gammal som fackföreningsrörelsen själv. Därför har det länge varit självklart för oss att stödja våra fackliga kamrater i Ukraina och deras arbete för att bygga upp en ung demokrati. Och därför var det lika självklart för oss att snabbt ställa upp för dem när Ryssland angrep deras land den 24 februari 2022.

För LO ger inte upp sitt stöd till den ukrainska fackföreningsrörelsen. Vi står upp för Ukrainas rätt till demokrati och självbestämmande. Vi gör det inte bara i ord utan också i handling. I den här skriften berättar vi om en del av det fackliga solidaritetsarbete som pågår över hela Sverige just nu.

Ibland är det lätt att känna sig uppgiven inför övervåld och brutalitet. Vad har vi att sätta emot? Mitt svar är tydligt: vi har vår internationella solidaritet. Och det är en kraft som diktatorer och angripare alltid har fruktat, det visar historien.

Alla kan inte göra allt, men alla kan göra något. En sak kan du som läser detta göra redan nu: skänk en slant till någon av våra fackliga solidaritetsfonder eller till Palmecentrets Ukrainainsamling. Du hittar swishnummer och kontonummer längst bak i den här skriften.

På det sättet kan du vara med och visa Vladimir Putin att fackföreningsrörelsens internationella solidaritet i längden är starkare än han är.

Susanna Gideonsson

LOs ordförande

LEO

1. Inledning

DEN INTERNATIONELLA FACKFÖRENINGSRÖRELSENS solidaritet med Ukraina har en lång historia. Världsfacket ITUC, där LO är medlem, har ända sedan landets självständighet 1991 stött ukrainska fria och demokratiska fackföreningar. I Sverige har LO och LO-förbunden lika länge stött våra fackliga kamrater i Ukraina, både direkt och indirekt via den gemensamma organisationen för internationellt fackligt utvecklings-samarbete, Union to union. Stödet har varit långsiktigt och handlat om organisering, mobilisering, utbildning och rekrytering av medlemmar.

Sedan Ryssland inledde sitt angreppskrig har det fackliga solidaritets-arbetet snabbt förändrats. Nu handlar det om att rädda våra kamraters frihet och liv. Vi ger akut humanitärt stöd och hjälp till de medlemmar som tvingas att fly med sina familjer eller på andra sätt drabbas av kriget. Men det är samtidigt viktigt att fortsätta med stöd till deras organisationer för att det fredliga fackliga arbetet ska kunna återuppbyggas den dagen kriget tar slut. Vi står hela tiden i nära kontakt med våra ukrainska systerorganisationer.

ituc-csi.org

Ukraine: unions' humanitarian action - International Trade Union Confederation

EN

INTERNATIONAL TRADE UNION CONFEDERATION

MENU

LOG IN

DOCUMENTS · NEWS

Ukraine: unions' humanitarian action

Since the ITUC launched its [emergency fundraising appeal](#) to help Ukraine's workers and their families, there has been an overwhelming response.

27-04-2022

Russian Federation Ukraine Peace

The funds are being used by the ITUC's member organisations in Ukraine to help people in desperate need, and trade unions in neighbouring countries are supporting the increasing number of refugees.

In Ukraine, support from the ITUC fund is allowing the **Federatsiya Profesiynykh Spilok Ukrayiny (FPU)** and the **Konfederatsiya Vii'nykh Profspilok Ukrayiny (KVPU)** to keep buildings open and heated and to assist people escaping the terror and destruction of Putin's war.

This shelter and basic humanitarian aid has already been given to hundreds of thousands of people.

To support this, the **Blocul National Sindical (BNS), Romania**, has been able to send life-saving supplies into Ukraine, such as water, canned food, bedding and medications. In the first month they sent

SHARES

2. Fackföreningsrörelsen i Ukraina

UKRAINAS GRUNDLAG GER alla rätt att bilda fackföreningar och att organisera sig fackligt. Den största fackliga organisationen är Federations of Trade Unions of Ukraine, FPU, med drygt åtta miljoner medlemmar. Andra viktiga fackliga organisationer är Confederation of Free Trade Unions of Ukraine, KVPU, med cirka 250 000 medlemmar och All-Ukrainian Union of Workers' Solidarity, VOST, med cirka 150 000 medlemmar. Alla tre tillhör Världsfacket, ITUC, där också LO, TCO och Saco är medlemmar.

Krig är inget nytt för ukrainarna. Sedan Rysslands ockuperade Krim och ryssvänliga separatister tog makten i områdena Donetsk och Luhansk har Ukraina tvingats att föra ett försvarskrig för sin självständighet. Kriget har också drabbat Ukrainas ekonomi, med bland annat sänkta löner och högre arbetslöshet som följd. Många ukrainare har sökt sig utomlands för att få jobb, inte minst till Polen. De fackliga organisationerna har länge varit pressade av landets ekonomiska problem.

3. Mångårig solidaritet

INOM RAMEN FÖR Union to Union har svensk fackföreningsrörelse länge arbetat med långsiktiga och demokratifrämjande insatser i Ukraina.

LO och TCO genomför tillsammans med Världsfacket ITUC och dess östeuropeiska enhet PERC ett projekt för att främja fackligt samarbete i hela regionen. Projektet har under några år byggt upp fackliga nätverk inom bland annat arbetsmiljö, ekonomi, kommunikation och ekonomi. I Ukraina bidrog projektet bland annat till att staten erkände covid-19 som arbetssjukdom.

LO-förbunden Elektrikerna, Byggnads och Målarna bedriver sedan länge tillsammans med de andra svenska Bygg- och träfacken (SBTF) internationellt solidaritets- och utvecklingsarbete bland annat i Ukraina. Arbetet sker samordnat via det globala facket Building and Wood Worker's International, BWI.

LO-förbundet Seko genomför sedan 2018 ett projekt tillsammans med International Transport Workers Federation, ITF, för att ge anställda inom järnvägssektorn en ökad levnadsnivå. Projektet genomförs i flera länder varav Ukraina är ett. Projektets mål är organisering, medlemsrekrytering liksom utbildning av förtroendevalda och medlemmar.

2020–2021 arbetade Kommunal med ett projekt om jämställdhet och lika lön samt mäns våld mot kvinnor i både Ryssland och Ukraina. Arbetet bedrevs tillsammans med IUL, det globala facket för arbetare inom livsmedel, jordbruk och hotell.

Handelsanställdas Förbund stödjer, genom sitt globala fack UNI Global Union, ett regionalt organiseringscenter i Polen, COZZ, som arbetar med facklig organisering i Ukraina och andra länder i Central- och Östeuropa.

LO är dessutom medlem i Olof Palmes Internationella Centrum som under många år stött organisationer och nätverk i Ukraina. Stödet går bland till en socialdemokratisk organisation inne i Ukraina, ett fackligt ungdomsnätverk, och en aktivistorganisation som i exil från Litauen ger stöd till ukrainska nätverk för utbildning och organisering samt till en organisation som arbetar för barns rättigheter med fokus på barn med funktionsvariationer.

Läkemedel via Palmecentret till ukrainska sjukhus.

Foto: Ivana Khrapko

4. Efter invasionen: Slava Ukraini!

SLAVA UKRAINI – KÄMPA UKRAINA – är det budskap som hörts både i Ukraina och över hela världen sedan Putin inledde det ryska anfällskriget den 24 februari. Det är också vad som driver den fackliga solidariteten sedan dess.

LOs styrelse beslutade direkt efter invasionen att som en första början skänka 250 000 kronor till Palmecentrets Ukrainainsamling. Det kommer att följas av ytterligare stöd. Och över hela Sverige har förbund, avdelningar och klubbar sedan dess ägnat sig åt praktisk solidaritet med sina fackliga kamrater i Ukraina. Här är några exempel:

Fastighetsanställdas Förbund har genom en insamling skänkt 52 000 till Palmecentrets solidaritetsarbete. Pengarna går till mediciner och mat för de som evakuerar civila undan kriget.

Transportarbetareförbundet har gett stött till hamnarbetarna i Maritime and Transport Workers of Ukraine och deras familjer. Förbundet har också satt av en krona per medlem till Röda Korsets och Läkare utan gränsers arbete i Ukraina. Vidare satte förbundet ryskägda, rysk-kontrollerade och ryskflaggade fartyg i blockad.

Livsmedelsarbetareförbundet har skänkt 25 000 kronor till UNHCRs verksamhet för ukrainska flyktingar. Utöver det har Livs beslutat att skänka fyra kronor per medlem som fördelas mellan IULs solidaritetskonto för Ukraina och UNHCR.

Kommunal har beslutat om ekonomiskt stöd till tre organisationer; UNHCR för omedelbart humanitärt bistånd, Palmecentrets solidaritetsfond för humanitärt bistånd till närstående organisationers verksamheter i Ukraina och stöd till ITUCs insatser för de fackliga organisationer som fortsätter att verka inne i Ukraina och till framtida återuppbyggnad av fackföreningar.

Kommunal har dessutom via det ukrainska fackliga nätverket Trade Union Lifeline gett stöd i form av hygienartiklar till kvinnor; bindor, tamponger, trosskydd, våtservetter samt till blöjor och barnmat. I stödet ingår också produkter såsom bandage, sterila kompresser och plåster liksom pengar för att täcka transportkostnaderna.

Handelsanställdas förbund har bidragit med en krona per medlem till UNHCRs Ukrainafond och Palmecentrets insamling. Det stöd som Handels länge gett till det regionala fackliga organiseringscentret COZZ fortsätter. COZZ arbetar nu aktivt med mottagandet av ukrainska flyktingar i Polen. De får, förutom humanitär hjälp, information om arbetsmöjligheter, rättigheter och anställningsregler i Polen.

Seko har bidragit med 50 000 till Palmecentrets Ukrainainsamling. Efter krigsutbrottet tog förbundet dessutom genast kontakt med det ukrainska järnvägsarbetareförbundet om vilket stöd de nu behövde. Svaret som kom var sängar och mediciner. Sängar beställdes i Polen och levererades och togs via tåg in i Ukraina. ETF och de polska facken skötte hanteringen på den polska sidan och ukrainska fack tog över på andra sidan gränsen. Seko sjöfolk har också bidragit till den fond för ukrainska sjömän som ITF har. Fonden har bland annat ordnat bussar från Odessa för sjömansfamiljer som velat lämna Ukraina.

Elektrikerna har tillsammans med Byggnads en gemensam och nystartad insamling för Ukraina. De insamlade medlen går till humanitärt stöd som kläder, filtar och mat samt hjälp för att hitta boende under och efter krigets härjningar. Båda förbunden stödjer också det ukrainska byggfacket PROFBUD genom sina respektive solidaritetsfonder. Både Elektrikerna och Byggnads håller löpande kontakt med PROFBUD kring det aktuella läget och eventuella behov. De svenska bygg- och träfacken för också en diskussion om hur man kan stödja en framtida återuppbyggnad av det ukrainska byggfacket.

Målarna har en inrättad solidaritetsfond och har uppmanat medlemmar och andra att ge bidrag som sedan kommer gå till olika stöd till våra fackliga kamrater i Ukraina. Förbundet har också uppmanat sina avdelningar

att på årsmöten, möten, arbetsplatsbesök och andra sammankomster lyfta frågan om förbundets solidaritetsfond, för att få upp frågan om det internationella solidaritetsarbetet, vikten av facklig samanhållning globalt.

GS, Facket för Skogs-, Trä- och Grafisk bransch, har skickat en krona per medlem till det globala facket GWIs stöd till Ukraina. GS har också flera lokala klubbar som samlat in och bidragit med pengar, en enskild klubb samlade in 140 000 kronor.

Pappersindustriarbetareförbundet har skänkt två kronor per medlem till Palmecentrets Ukrainainsamling och delar aktivt i LOs solidaritetsarbete.

Musikerförbundet agerade tidigt mot Spotify och krävde att företaget anslöt sig till västvärldens sanktioner mot Ryssland för att stötta Ukraina. Förbundets ordförande Jan Granvik menade att det är obegripligt om ett så stort företag som Spotify inte ansluter sig till sanktionerna.

IF Metall har skänkt en kvarts miljon kronor till Palmecentrets insamling för Ukraina och 25 000 euro till det globala facket IndustriAll Global Unions insamling till den ukrainska fackföreningsrörelsen. IF Metalls klubbar och avdelningar är också mycket aktiva i solidaritetsarbetet för Ukraina. Här följer några av många exempel:

Palmecentrets Ukrainainsamling har hittills fått sammanlagt över en halv miljon kronor från IF Metalls Verkstadsklubb Luleåverken, Verkstadsklubben på Scania i Södertälje, IF Metall Stockholms län, IF Metall Norrbotten, IF Metall Gävleborg, IF Metall Dalarna, IF Metall Halland, IF Metall Höglandet, IF Metall Dackebygden, IF Metall Bohuslän-Dal och IF Metall Värmland.

Till UNHCR och Röda Korset har hittills över 300 000 kronor kommit in från IF Metalls Verkstadsklubb på Gestamp Hardtech i Luleå, Klubben vid Preemraffineriet i Lysekil, Volvo Verkstadsklubb i Skövde, Volvo Car koncernfack och Volvo verkstadsklubb i Umeå.

IF Metall Norra Västerbotten köpte 100 biljetter till en Ukrainagala i Skellefteå Folkets Park. Biljetterna lottades sedan ut bland medlemmarna.

Järnbruksklubben på SSAB i Oxelösund beslutade under ett medlemsmöte att skänka 500 000 kronor till UNHCR och lika mycket till Unicef.

GS-medlemmarna på Västkuststugan i Mjöbäck tömde sin klubbkassa för Ukraina.

Foto: Mattias Redman

5. Fackklubb skänkte hela klubbkassan

EN AV MÅNGA lokala fackklubbar som har engagerat sig för Ukraina är GS-klubben på företaget Västkuststugan i Mjöbäck, en träindustri med 50 anställda. När klubbens styrelse föreslog att 20 000 kronor skulle skänkas till Ukraina höll inte medlemmarna med. De tyckte det var för lite.

– Efter att vi från styrelsen presenterat förslaget tyckte medlemmar att vi skulle skänka hela klubbkassan på 35 000 kronor i stället. De var helt överens om att de som nu flyr från kriget i Ukraina behöver pengarna mer än vi, säger klubbens ordförande Johan Harrysson till GS-fackets hemsida.

Han fortsätter:

– Vi uppmanar flera klubbar att göra liknande. Slava Ukraini!

Oscar Ernerot, chef för LOs enhet för internationella frågor, talar vid solidaritetsmanifestation för Ukraina.

Foto: Nordic Ukraine Forum

6. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något!

Så här kan du stödja Ukraina

Det är viktigt att visa att vi är många som står upp för internationell solidaritet. Delta i de demonstrationer och manifestationer som genomförs. Diskutera med dina arbetskamrater. Ta upp frågan om stöd till Ukraina i din klubb eller avdelning.

Du kan också swisha ett bidrag till de solidaritetsfonder som finns:

Olof Palmes Internationella Center: 123 240 60 72

Byggnads och Elektrikernas gemensamma insamling: 123 658 26 47

Målareförbundets Solidaritetsfond: 123 307 35 41

Rapporter i serien

1. Facklig solidaritet med Ukraina

ISBN 978-91-566-3545-8

Ibland är det som om tiden stannar upp och det händer saker som får annat att blekna. Så var det nog för många den 24 februari 2022, när Ryssland inledde sitt brutala angreppskrig mot Ukraina.

LO och LO-förbunden har länge stött våra fackliga kamrater i Ukraina. Vi fortsätter givetvis göra det nu, när de måste kämpa för sin frihet och sina liv. Men vi gör det inte bara i ord utan också i handling. I den här skriften berättar vi mer om vad vi gör och har gjort. Och om vad du och dina arbetskamrater kan göra själva.

För den internationella solidariteten är lika gammal som fackföreningsrörelsen själv. Och den är en kraft som Putin och andra förtryckare i längden aldrig kan besegra.

Maj 2022

ISBN 978-91-566-3545-8

www.lo.se